

Nagrade Udruge hrvatskih arhitekata za ostvarenja u 2018. godini

NAGRADA 'VIKTOR KOVAČIĆ' ZA ŽIVOTNO DJELO DODIJELJENA JE AKADEMIKU DINKU KOVAČIĆU.

(fotografija: Paun Paunović, 2017.)

Dinko Kovačić jedna je od najrelevantnijih figura splitske i hrvatske arhitektonske scene 20. stoljeća te važan predstavnik kritičkog regionalizma, koji je kroz svoj opus stvorio jedinstvene i vrijedne primjere koji su hrvatsku arhitekturu pozicionirali na svjetskoj karti.

Akademik Dinko Kovačić rođen je u Splitu 1938. godine. Gimnaziju je završio u Splitu 1957., a 1963. je diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Od završetka studija radi kao odgovorni projektant u projektnim biroima «Tehnogradnja» i «Lavčević» u Splitu, a 1979. prelazi u Zavod za arhitekturu na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U pola stoljeća projektiranja osmislio je velik broj građevina, od kojih je 66 realizirano. Dobitnik je devet prvih nagrada na arhitektonskim natječajima. Pored kontinuiranog projektantskog angažmana, dugogodišnji je član Savjeta za urbanizam grada Splita. Bio je član brojnih žirija na javnim i gradskim natječajima, te član ocjenjivačkog suda za godišnju nagradu «Borbe», najvažnije arhitektonske nagrade u bivšoj Jugoslaviji, te «Vladimir Nazor», nagrade Republike Hrvatske za najbolja godišnja umjetnička ostvarenja. Od početka školske godine 1994./95. pa sve do mirovine bio je angažiran kao redoviti profesor na zagrebačkom Arhitektonskom fakultetu, gdje je predavao Zgrade za

turizam i slobodno vrijeme te je osnovao i dugi niz godina vodio studentsku ljetnu školu u Bolu na otoku Braču. Godine 2006. primljen je u Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti (HAZU) kao njezin redoviti član. U mnoštvu tipološki različitih zadataka s kojima se suočio kao projektant ističe se njegov nezaobilazan doprinos u kreaciji urbanističko-arhitektonskog projekta «Split 3», gdje je projektirao dvije stambene ulice: Ulicu braće Borozan (današnja Ulica Šime Ljubića) i Ulicu Dinka Šimunovića, a također i opskrbni centar Dalma u Ulici Dinka Šimunovića. Za Ulicu braće Borozan (koju je projektirao zajedno s Mihajlom Zorićem) biva nagrađen čak trima nagradama (8. zagrebačkog salona 1973. te Republičkom nagradom Borbe i Godišnjom nagradom Vladimir Nazor 1974. godine). Iz perspektive građana i šire javnosti upravo je vizura te ulice jedna od onih koja je najsnažnije obilježila projekt Splita 3 kao tadašnju suvremenu reinterpretaciju stanovanja na Mediteranu. Prošle godine se navršilo 50 godina od tog amblemskog projekta te je isti uvršten u izložbu «Toward a Concrete Utopia: Architecture in Yugoslavia, 1948–1980» u MoMA-i u New Yorku. Za projekt Ulice Dinka Šimunovića dobio je Godišnju nagradu grada Splita 1976. godine. Među ostalim nagradama koje je primio za svoj rad ističu se Nagrada HAZU i Nagrada Grada Splita za životno djelo 2004. te Nagrada Vladimir Nazor za životno djelo 2011. godine.

Majstor arhitektonskog crteža, zaljubljenik u arhitekturu kao materijalizaciju načina života, senzibilan prema zatečenoj flori i fauni, i prema cjelokupnom životnom ciklusu lokacije na koju dolazi kao njezin novi sukreator, Dinko Kovačić je kao arhitekt i kao profesor prije svega djelovao kao čuvar i promotor duha mjesta i neraskidive veze čovjeka i prostora. Njegove prostorne interpretacije mediteranskog načina života sastavni su element kontinuiteta prostornog identiteta kojega je sve teže čuvati i razvijati u suvremenoj dinamici gradnje. Zadužio je time neizmjereno struku i prostor (posebno prostor Dalmacije gdje je realizirana glavnina njegova opusa), i sada i za buduće generacije, stoga mu Udruženje hrvatskih arhitekata odaje priznanje nagradom Viktor Kovačić za životno djelo.

NAGRADA 'VIKTOR KOVAČIĆ' ZA NAJUSPJEŠNIJE OSTVARENJE U SVIM PODRUČJIMA ARHITEKTONSKOG STVARALAŠTVA ZA 2018. GODINU DODIJELJENA JE MIJI ROTH I TONČIJU ČERINI, ZA OSNOVNU ŠKOLU ZORKE SEVER U POPOVAČI.

Nova osnovna škola smještena na netaknutoj ravnici na rubu Popovače, koja okuplja preko 500 učenika uključujući polaznike nekadašnjih obližnjih područnih škola, usprkos velikim dimenzijama suptilno uranja u krajolik, reagirajući na mjerilo i oblikovanje prostornog konteksta. Kompleksna tipologija tako ne modificira topografiju, već se s njom sjedinjuje i prožima. Organizacijski je osmišljena na više nivoa koji se međusobno podržavaju. Vanjske komunikacije i predviđeno spajanje s budućom rekreacijskom zonom inicirale su podjelu volumena na dva dijela, koja omogućuje korištenje sportskih sadržaja i u izvannastavno vrijeme, odnosno jednostavan suživot školskog i javnog života mjesta. Igra nivoa i velike staklene površine u prizemlju relativiziraju dimenzije prostora, osjetljive su prema vizurama na krajolik i čine nježnom granicu između otvorenih i zatvorenih polivalentnih zajedničkih prostora. Dosljednu i čvrstu determiniranost prostorne dispozicije omekšava kontinuirana komunikacija interijera i eksterijera, te pomno osmišljeno prodiranje i gradiranje svjetla i zraka kroz sklopive perforirane brisoleje i krovne otvore u skladu s promjenama

klimatskih uvjeta. Svjetlost ne aktivira samo ambijentalne kvalitete u interijeru, već čini dinamičnom i izražajnom pojavnost brončane fasadne ovojnice. Škola koja svojim oblikovanjem i organizacijom primarno štiti, ali i postupno oslobađa, poštuje izgrađeni i prirodni krajolik, i duh mjesta, a pritom suptilno formira središte učeničkog ali i javnog života, komplementarna je težnji za visokim standardima odgoja i obrazovanja. Lako je zamisliti njezinu vedru budućnost u monokromatskom ambijentu što su ga projektanti stvorili upravo kao podlogu za generacije koje će tu ugrađivati slobodu svog izraza, kao i suživot zgrade s promjenama na plodnom polju koje je okružuje.

(fotografija: Marko Mihaljević)

NAGRADA 'DRAGO GALIĆ' ZA NAJUSPJEŠNIJE OSTVARENJE NA PODRUČJU STAMBENE ARHITEKTURE ZA 2018. GODINU DODIJELJENA JE TOMISLAVU PAVELIĆU ZA DOGRADNJU OBITELJSKE KUĆE NA TREŠNJEVCU U ZAGREBU.

Uske stambene ulice i individualno stanovanje zasigurno su najljepša identifikacijska karakteristika Trešnjevke kao kvarta s izraženim prisnim društvenim odnosima koji uvelike proizlaze iz takve prostorne organizacije. Socijalnu i prostornu koheziju kvarta ugrožavaju veće stambene zgrade koje se podižu na nekadašnjim parcelama sa skromnim obiteljskim kućama. Obiteljske su se kuće inače vremenom uglavnom minimalno modificirale slijedom životnih potreba stanovnika. Kuća o kojoj govorimo nalazi se u još uvijek pretežno autentičnom okruženju kojega arhitektova intervencija nije nimalo narušila. Upravo suprotno, on nam pokazuje da se relativno malom intervencijom na arhitekturi bez estetske, ali s velikom ambijentalnom

vrijednosti, kvaliteta prostora može neizmjenno unaprijediti u funkcionalnom i formalnom pogledu, bez da se time ugrozi identitet mjesta. Prihvatajući estetiku postojeće kuće kao činjenicu koja se u tom smislu ne propituje, i pristupajući joj kao palimpsestu, što je i svojstveno karakteru Trešnjevke, intervencija se izvodi tehnikom kolaža s jasnom distinkcijom vanjske obloge starog i novog dijela. Jednostavnim potezima redefinira se prostorna organizacija i obogaćuje sustav kretanja, a kuća se pretvara u loosovski prostorni okvir, dovoljno čvrst da pruža neupitne prostorne kvalitete; dovoljno slobodan da u sebe primi sve želje i potrebe njezinih stanovnika.

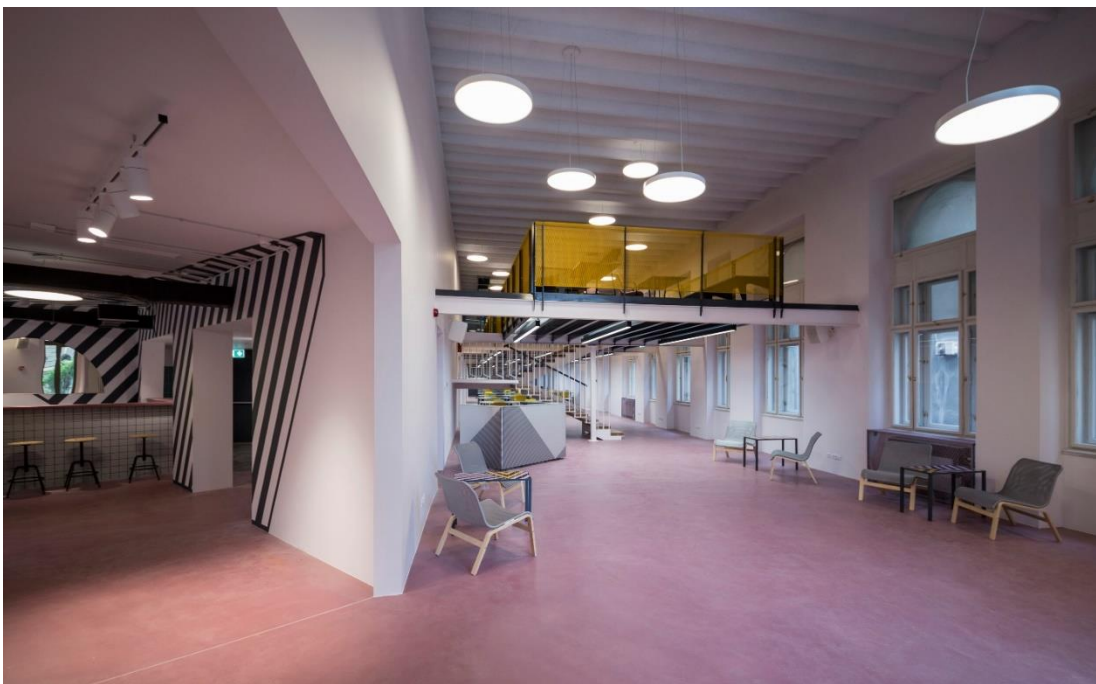

(fotografija: Boris Cvjetanović)

NAGRADA 'BERNARDO BERNARDI' ZA NAJUSPJEŠNIJE OSTVARENJE NA PODRUČJU OBLIKOVANJA I UNUTRAŠNJEG UREĐENJA ZA 2018. GODINU DODIJELJENA JE ANI BOLJAR I IDI KRIŽAJ LEKO ZA UNUTARNJE UREĐENJE PROSTORA RIHUB.

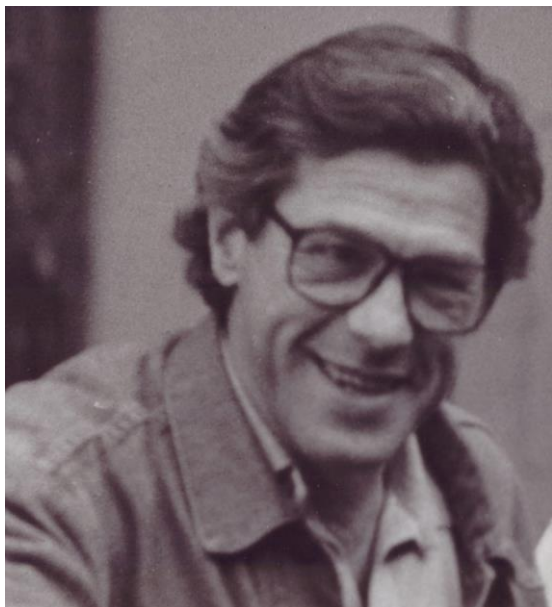
Projekt Rijeka 2020 - Europska prijestolnica kulture pod naslovom sloganom „luka različitosti“ (Port of Diversity) najznačajniji je kulturni događaj u povijesti Hrvatske. Sjajna je to prilika da grad Rijeka svoju marginalnost pretvori u novu vrijednost na osnovi novih društveno osjetljivih, inkluzivnih, progresivnih, inovativnih i praktičnih inicijativa i akcija. Rijeka 2020 idealno bi trebala predstaviti jednu novu europsku kulturnu dimenziju radikalno drugačiju od hrvatske, uglavnom tradicionalne i medijski zatrovane, “kulture”. I upravo je RiHub projekt koji na najizravniji način nagovještava takav hipotetski scenarij. Ana Boljar i Ida

Križaj Leko pretvorile su Ex-Bernardi u novi riječki kulturni i društveni hub koji će dati priliku svima zainteresiranima da se uključe u projekt Rijeka 2020. RiHub je projektiran kao otvorena prostorna co-working platforma koja omogućuje izmjenu različitih načina korištenja i prihvaćanje povremenih događaja te fragmentarno korištenje u različitim periodima dana, tjedna ili mjeseca. RiHub formira sedam prostornih segmenata: Dnevni boravak, Kafe, Prolaz, Parter (nekonvencionalni radni prostor s potencijalom prihvaćanja povremenih izvedbenih događaja), Galerija (klasični uredi s radnim međuprostorima), Učionica i Podrum (prostor za izlaganja i audio/video eksperimentiranja) koji se međusobno preklapaju i nadopunjuju te omogućavaju 24/7 režim korištenja. Građevinske i interijerske intervencije, kao i izbor namještaja i kolorita, stvorile su iznimno fluidan prostor, osobito uspješno interpolirajući galeriju u centralni izložbeni prostor RiHuba. Ovdje se nalazimo u prostoru iznenađujućeg preklapanja javne sa gotovo "kućnom" domenom gdje svaka akcija, izložba, seminar i konferencija gotovo prirodno pronalazi svoje mjesto i prostor za realizaciju. To je interijer jedne nove kulture koja više ne vježba doktrinarne ideje i omogućava pojave stvarne različitosti.

(fotografija: Jure Živković)

POSEBNA NAGRADA 'NEVEN ŠEGVIĆ' ZA PUBLICISTIČKI, KRITIČKI, ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI I TEORIJSKI RAD NA PODRUČJU ARHITEKTURE POSTHUMNO JE DODIJELJENA DR.SC. TOMISLAVU PREMERLU.

(fotografija: Boris Kovačić, 1990. Osobni arhiv T. Premerla)

Dr. sc. Tomislav Premerl (1939.–2018.), dipl. ing. arh. i znanstveni savjetnik, najistaknutiji je povjesničar hrvatske arhitekture internacionalnog modernizma, arhitekture između dvaju svjetskih ratova i poslije Drugog svjetskog rata. Njegovo kapitalno djelo Hrvatska moderna arhitektura između dva rata – nova tradicija pionirski je iskorak u obradi i interpretaciji hrvatske moderne, a o značaju knjige svjedoče njezina tri izdanja (1989., 1990., 2015.). Knjiga sintetizira teorijsku misao i projektantsku praksu hrvatske međuratne arhitekture i urbanizma, a istovremeno je i jedinstveni kompendij njezinih aktera i djela čime je postala ishodište svih daljnjih istraživanja hrvatske arhitektonske i urbanističke produkcije 20. stoljeća. Osim ovog temeljnog djela kojim se svrstao među vodeće hrvatske povjesničare arhitekture Tomislav Premerl je objavio još četiri autorske knjige iz područja povijesti i teorije arhitekture: Nastajanje u suncu – eseji o makedonskoj arhitekturi s putovanja ljeta 1962. (2002.), Zagreb, grad moderne arhitekture (2003.), Prepoznavanje arhitekture (2005.) te Povijesnost arhitekture (2017.).

U brojnim objavljenim znanstvenim i stručnim člancima (dosada ih je bibliografski obrađeno 315) arhitekt Premerl je stvorio sofisticiranu teorijsku misao koja počiva na kreativnoj integraciji teorijskog promišljanja i umjetničke intuicije. U fokusu su specifični zahtjevi namjene, složenih instalacijskih i konstruktivnih sustava objedinjeni u cjelovitu arhitektonsku kompoziciju koja je uvijek bila usklađena s povijesnim i prirodnim kontekstom. Važan segment djelovanja arhitekta Premerla je njegov urednički i leksikografski rad. Od 1970. do 1977. godine član je uredništva cijenjenog stručnog časopisa Arhitektura Udruženja hrvatskih arhitekata te urednik nekoliko tematskih brojeva. Premerl je i višegodišnji urednik ne manje važnog časopisa Čovjek i prostor u razdoblju od 1981. do 1982. te od 1987. do 1990. godine. Zahvaljujući njemu časopis je postao

glavni poligon za slobodno promišljanje različitih rukavaca suvremene arhitekture i prostora. U dva desetljeća dugom djelovanju u uredništvu znanstvenog časopisa za arhitekturu i urbanizam Prostor Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1998.–2018.) arhitekt Premerl je pažljivo i tolerantno recenzirao brojne znanstvene radove. Između 1980. i 2004. godine zaposlen je kao leksikograf i urednik za arhitekturu i likovnu struku u Leksikografskom zavodu Miroslava Krleže gdje je radio za niz enciklopedijskih izdanja (Tehnička enciklopedija, Enciklopedija hrvatske umjetnosti, Hrvatski leksikon, Hrvatska enciklopedija, Hrvatski biografski leksikon, itd.).

Tomislav Premerl je stvorio cjelovito i slojevito profesionalno djelo od monumentalnog značenja za povijest hrvatske arhitekture 20. stoljeća. Njegov teorijski i znanstveni rad je s vremenom postao jedan od intelektualnih repera prema kojem se svaka nadolazeća generacija arhitekata, teoretičara i povjesničara arhitekture modernizma u 20. stoljeću nužno mora vrijednosno odrediti. Slijedom svega navedenoga arhitektu Tomislavu Premerlu Udruženje hrvatskih arhitekata odaje priznanje za doista nezaboravni doprinos struci nagradom Neven Šegvić za publicistički, kritički, znanstveno-istraživački i teorijski rad na području arhitekture u godini u kojoj nas je napustio.

NAGRADA 'NEVEN ŠEGVIĆ' ZA PUBLICISTIČKI, KRITIČKI, ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKI I TEORIJSKI RAD NA PODRUČJU ARHITEKTURE ZA 2018. GODINU DODIJELJENA JE PROF.DR.SC. DAROVANU TUŠEKU ZA LEKSIKON SPLITSKE MODERNE ARHITEKTURE.

Nagradu je dodijelio Stručni savjet UHA-e u sastavu Ana Mrđa (voditeljica stručnog savjeta), Dario Crnogaća, Ivana Ergić, Maroje Mrduljaš, Mira Stanić, Helena Sterpin i Ana Šverko.

U hrvatskoj arhitektonskoj publicistici rijetka su tematski zaokružena i znanstveno utemeljena djela koja prezentiraju i obrađuju ključna formativna razdoblja, i pružaju pouzdan temelj povjesničarima i teoretičarima arhitekture, kao i projektantima, za njihovo stvaralaštvo. Leksikon koji prikazuje 435 odabranih arhitektonskih realizacija, kao i cjeloviti popisi arhitekata koji su u pojedinim razdobljima djelovali u Splitu, bilo u projektantskoj praksi ili na drugim područjima profesionalnog djelovanja spada u kapitalna ostvarenja ove vrste. Uz uvodno poglavlje knjige koje u sažetoj formi opisuje splitsku urbanističku i arhitektonsku povijest u razdoblju od 1918. do danas, ovaj leksikon predstavlja nezaobilazni izvor za buduće generacije arhitekata koji će se nadovezati na kontinuitet moderne misli splitske arhitekture što ga demonstrira ova knjiga.